

Referèndums (i altres meravelles)

FERRAN REQUEJO ([HTTP://WWW.LAVANGUARDIA.COM/AUTORES/FERRAN-REQUEJO.HTML](http://WWW.LAVANGUARDIA.COM/AUTORES/FERRAN-REQUEJO.HTML)) 20/06/2016 - 01:18h

Lea la versión en castellano (<http://www.lavanguardia.com/edicion-impres/20160620/402625071000/referendums-y-otras-maravillas.html>)

La decisió del president Puigdemont de sotmetre's a una qüestió de confiança ha estat una jugada intel·ligent que permet reflexionar de nou sobre els objectius, aliances i estratègies que li convenen al país. Paradoxalment, l'anomenat "procés polític" no s'ha reforçat després de les eleccions del 27-S malgrat que els independentistes disposen d'una majoria absoluta al Parlament. S'ha perdut temps. Tanmateix, el procés no sembla que s'hagi debilitat gaire. Del que es tracta, però, és de guanyar el futur, no de no retrocedir.

En les darreres setmanes alguns partits polítics i entitats (ANC) han plantejat la idea de fer un referèndum unilateral d'independència (RUI), en cas que, com és més que probable, l'Estat no permeti un referèndum democràtic de l'estil dels que s'han fet a Canadà (1980, 1995) o més recentment al Regne Unit (2014).

És una idea amb vocació de ser important. Una altra cosa és veure si és una proposta políticament encertada. Certament, referèndums d'independència unilaterals se n'han fet bastants i amb èxit en els darrers anys, especialment als antics estats socialistes de l'est europeu, els quals han propiciat nous estats independents (els tres estats bàltics, Eslovènia, Croàcia, Bòsnia i Hercegovina). Tanmateix, aquest processos no es van produir en democràcies liberals consolidades i homologades internacionalment, sinó en estats socialistes no democràtics.

En el cas d'estats democràtics parlar de referèndums unilaterals porta incorporades dificultats de legitimació. La unilateralitat es podria justificar a través de les "teories de la secessió de causa justa". En aquest cas, la "causa" seria la manca de reconeixement i d'acomodació política, econòmica i cultural de Catalunya com a realitat nacional diferenciada, així com la reiterada negativa estatal a fer una consulta pactada similar a les realitzades a Canadà i al Regne Unit. Però a més de les "causes", cal també analitzar les conseqüències pràctiques d'un potencial referèndum unilateral.

Una primera dificultat d'un referèndum organitzat des de les institucions catalanes és la seva facticitat. S'entén que es faria abans de qualsevol proclamació de la independència i, per tant, dins del marc de la legalitat espanyola (Constitució i Estatut d'Autonomia). La situació formal seria molt semblant a la de la consulta del 9-N del 2014. I aquí es plantegen dues alternatives.

En primer lloc, l'Estat tindria la possibilitat d'impedir la realització del referèndum. L'any 2014 no ho va fer, cosa que va significar un triomf força espectacular del Govern de la Generalitat presidit per Artur Mas (i de l'ANC), tant en l'àmbit del país com internacional. Però probablement el govern central de torn decidiria que no li convindria jugar una segona part d'aquell partit, malgrat sempre pogués tornar a emprar la Fiscalia i les querelles com en el 9-N. Però fins i tot en el cas improbable que no s'hi oposés fàcticament i tornés a desautoritzar políticament el referèndum –dient que "no serveix per res" i aconsellant als no independentistes, juntament amb els partits unionistes, no fer cas de la convocatòria–, previsiblement la participació seria baixa (entre el 30% i el 40%), cosa que hipotecaria la funció legitimadora del referèndum, especialment en l'àmbit internacional.

Adicionalment hi hauria aspectes polèmics semblants als de la consulta del 9-N. Per exemple, quin cens? (registre de catalans a l'estranger, edat de vot, residents no ciutadans), quina junta lectoral? (un òrgan inexistent perquè encara (!) no s'ha aprovat una llei electoral pròpia), els funcionaris exercirien algun paper o es tornaria als voluntaris? Resulta fàcil desautoritzar el procediment si no hi ha garanties formals incontestables. Són aspectes que es podrien regular, però tot indica que de forma precària.

Fer un referèndum sobre la independència és una posició molt majoritària a Catalunya (al voltant del 75%), però s'entén d'un referèndum a l'escolesa, no de caràcter unilateral. Si la versió escocesa no es pot fer, crec que s'ha de pensar i actuar des d'altres perspectives, més enllà de proposar un referèndum procedimentalment precari i de resultats políticament inútils.

El moment actual invita a reprendre lògiques més fructíferes que la mostrada pels independentistes en els darrers nou mesos. Em refereixo a reprendre amb una clara voluntat d'ampliació social el full de ruta basat en els informes del CATN: internacionalització, estructures d'Estat, obertura d'un procés constituent de caràcter civil refent el consens dels partits, preparació de les lleis de transitorietat jurídica i del procés constituent per part del govern, disposició sempre oberta a un (molt improbable) referèndum acordat amb l'Estat i, arribat el moment, procedir a una proclamació d'independència i a un referèndum sota empara internacional després de l'inevitable enfrontament institucional amb l'Estat. Si us plau, no perdem més el temps amb propostes casolanes de curta volada!

Otras formas de leer

LA VANGUARDIA

Sólo para suscriptores

Edición impresa digital (<http://epaper.lavanguardia.com/>)

MÁS INFO (<HTTP://EPAPER.LAVANGUARDIA.COM/>)

Descárgate gratis la app "La vanguardia Edición impresa"

(<https://itunes.apple.com/es/app/la-vanguardia-edicion-impresa/id425575893>)

(<https://play.google.com/store/apps/details?id=com.newspaperdirect.lv.android&hl=es>)

Hemeroteca (<http://www.lavanguardia.com/hemeroteca/>)

Acceso ilimitado

MÁS INFO (<HTTP://WWW.LAVANGUARDIA.COM/HEMEROTECA/>)

(<http://www.lavanguardia.com>)

© La Vanguardia Ediciones Todos los derechos reservados

Quiénes somos (<http://www.lavanguardia.com/quienes-somos>) | Contacto (<http://www.lavanguardia.com/contacto>) | Aviso legal (<http://www.lavanguardia.com/avisolegal>) | Publicidad (<http://www.publipressmedia.com/>) | Ayuda (<http://www.lavanguardia.com/ayuda>) | Política de cookies (http://www.lavanguardia.com/cookies_privacy_LV_popup.html) | Otras webs (<http://www.lavanguardia.com/otras-webs>)